

OBRAMBA LAIČNE ŠOLE

Slovenija je po ustavi ne le pravna in socialna, temveč tudi laična država, zato je obramba laične šole obramba obstoječe ustavne ureditve, trdijo boljši partizci v Združeni listi. Kot je povedal njen vodja Miran Potrč, se s tako ureditvijo ne strinja vrb Katoliške cerkve, saj želi v „takšni ali drugačni obliki uvesti verski pouk skozi različna stranska vrata v šolski program“. V stranki zato menijo, da je vladni predlog zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja preobladen.

Torej se denimo verouk ali katera od drugih konfesionalnih dejavnosti ne sme navezovati nanj tako, da bi to pomnilo „prisk na neverujoče ali drugače verujoče“. Preprečiti je treba možnost za „socialno izključevanje neverujočih ali drugače verujočih“ posameznikov. Ob večinski udeležbi pri konfesionalni dejavnosti bi bil kasnejši pribor oziroma zgodnejši odbod iz vrtca ali šole preveč opazen. „Zlasti v okoljih, kjer se ljudje dobro poznajo med sabo, lahko to povzroči socialno izključenost posameznika, ki ne ravna v skladu s pričakovanji večine,“ je poudarila poslanka Majda Potrata.

V združeni listi so zato v koaličnem usklajevanju vložili svoj amandma, ki pravi, da je „konfesionalna dejavnost dovoljena v vrtcih in šolah, če ga časovno ne prekinja ali se časovno in prostorsko ne navezuje nanj tako, da za posameznika predstavlja prisilo glede svobode neizražanja vere oziroma svetovnega nazora“.

Torej naj bi privatne, to je verske šole in vrtci, v učnih urah morali učiti, kar zapoveduje ministrstvo, ki vrga že vedno v komunističnem dubu, npr. zgodovino le s svojega (partizanskega) stališča, vse pripombe ali drugačne razlage s stališča katoliške morale pa jih ne bi smeli podati niti med poukom, niti pred njim ali po njem, ampak bi morali ob drugem času, npr. popoldne otroci še enkrat v šolo, da jim tam dajo te o razlagu in/ali verouk. Torej te šole se ne bi v ničemer razlikovale od državnih, laičnih in „neutralnih“ šol. Te pa seveda niso neutralne, ampak stojijo na dobro znanih stališčih, ki so nam ostali še iz komunistične Jugoslavije.

Kje je tukaj pravica staršev, kje je demokracija ali dopustitev konfesionalnih šol? Mislimo, da je to skrajno nesmiselno v svetovnem in evropskem merilu, posebno še sedaj, ko imamo velik interes, da stopimo v Evropsko zvezo. Ta kaj takega ne bi prenesla, pa s tem tudi Slovenije ne. Morda pa v Združeni listi ravno to bočejo?

TD

Spremembe v zakonodaji za izseljence

Dolgoletno prizadevanje Izseljenskega društva Slovenija v svetu (tabori Slovencev po svetu, članki, javni nastopi, pogovori in pisni predlogi) je padlo na plodna tla, ravno v pravem trenutku, ko se vsa slovenska zakonodaja vskljuje z evropsko. To odpira nove možnosti in je tudi priložnost za nekatere korenite spremembe tudi povezane s Slovenci po svetu.

V sredo 18. septembra je Društvo uspelo v Državnem zboru uspelo s širimi dopolnilmi k zakonu o državljanstvu. Na povabilo Komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je Društvo pripravilo predloge in jih predstavilo ter zagovarjalo na seji komisije. Komisija je kot zainteresirano delovno telo izglasovala dopolnila (SVS) k predlogu novele zakona o

državljanstvu in jih bo izročila matičnemu telesu - odboru DZ za notranje zadeve. Na podlagi predlogov SVS so v komisiji sprejeli štiri dopolnila:

1) da se v zakonu kot upravičence do slovenskega državljanstva po rodu posebej omeni tudi slovenske zamejce in potomce;

2) da se iz zakona črta omejitev starosti, do katere se lahko oseba, ki je do državljanstva opravičena po rodu, z izjavo opredeli za slovensko državljanstvo (to velja za otroke, katerih je samo eden od staršev državljan RS);

3) da se slovenskemu državljanu, ki živi v tujini in ki iz ekonomskih in socialnih razlogov zaprosi za odpust iz slovenskega državljanstva, prošnji ugodi;

4) da se v centralno evidenco o državljanstvu do-

Slovenske ribiči je razburilo nekaj hrvaških ribiških bark, ki so v južni polovici Piranskega zaliva ribarili s t.i. ramponom, mrežo z nekakšnimi grablji, ki se vlečejo po morskem dnu in pri tem uničijo vse, na kar naletijo. Hrvaški ribiči sicer lahko po sprejetem začasnom ribolovnem režimu v okviru slovensko-hrvaškega maloobmejnega sporazuma (SOPS) ribarijo vse do Ankarana, a je uporaba rampona v Sloveniji že dolga leta prepovedana, na hrvaškem morju pa ne. Piranski ribiči se zato sprašujejo,

ali smejo Hrvati v vsem skupnem ribolovnem območju od Lovrečice do Ankarana ribariti po hrvaških, precej bolj liberalnih predpisih.

Slovenski ribiči tudi menijo, da gre pri „udaru s prepovedanimi sredstvi“ s strani hrvaških ribičev za izzivanje, poleg tega pa poudarjajo, da ni nobenega nadzora, ne s slovenske, ne s hrvaške strani. Gre za kaos, menijo.

Sopredsedujoči podkomisiji za ribištvo v okviru SOPS Franc Potočnik je sicer menil, da to, kar se dogaja na

morju, ni popolnoma nič nepričakovana. „Ribiči so začeli loviti ribe in, kot je bilo določeno v medsebojnem sporazumu ob teh vlad glede začasnega ribolovnega režima, pomeni, da velja hrvaški ribiški pravni red do Ankarana in slovenski ribiški pravni red do Lovrečice. Za začetek bo verjetno še nekaj zadreg,“ je napovedal Potočnik, ki je še pojasnil, da se vzpostavlja skupna služba za nadzor in da se dovoljenja za začasni ribolovni režim na oba strane izdelujejo.

SLOVENSKI RIBIČI RAZBURJENI

Diplomatski „škandal“ za proticerkvene kroge

Ta mesec je kot veleposlanik v Vatikanu začel službovati dr. Ludvik Toplak. A nekateri časnikarji z njim niso zadovoljni in so naperili hud napad nanj. Očitajo mu, da je v gorovu ob predaji poverilnih pisem izrekel nekaj stvari, ki jim niso všeč. Češ da je dr. Toplak papežu povedal, da vlada RS in zlasti katoličani pričakujejo, da bo sporazum, podpisani med RS in Svetim sedežem, kmalu ratificiran v parlamentu in s tem pravno definiran odnos rimskokatoliške Cerkve in RS.

Po njihovo je to že vse določeno z ustavno ločitvijo države in vlade. Podobno je tudi s Toplakovo izjavo, da vlada Republike Slovenije za zadnje obdobje ocenjuje, da se verska vzgoja uveljavlja postopoma. V Sloveniji je po njihovo v šolah že vse prav in lepo. Verouk v župniščih pa je že od nekdaj notranja zadeva Cerkve. Skratka, hočejo vedeti, ali je dr. Toplak ob predaji poverilnih pisem morda govoril v svojem imenu. Na zunanjem ministrstvu hočejo taki in podobni prenamežeši še pojasnilo, kdaj in na katerih volitvah so dobili mandat, da na tak način v tujini zastopajo Slovenijo. Za nekatere je govor dr. Toplaka nespodoben za diplomata take - kot pravijo - demokratične in pravne države kot je Slovenija. Kot se zdi, bi se najraje vrnili v komunistični sistem, ki je tudi potiskal Cerkev v getu.

da davčna številka.

O tem so poročali tudi slovenski mediji. Izseljensko društvo Slovenija v Svetu je po svojem predsedniku mag. Boštjanu Kocmuru slovenskim medijem po svetu poslala tudi celotno besedilo vseh predlogov za spremembe, tako sprejetih kot drugih, ki so bili zavrnjeni. Nanje se bomo še v prihodnje povrnili.

ZAKON O DRŽAVLJANSTVU

Državni zbor je končal splošno razpravo o novem zakonu o državljanstvu, ki bo omogočila poenostavitev postopkov pridobivanja državljanstva, preprečila možnost zlorab, obenem pa slovensko zakonodajo uskladišči s Konvencijo o državljanstvu Sveta Evrope.

Zakon bo omogočil naturalizacijo pod olajšanimi pogoji za tiste, ki so stalno prebivali v Sloveniji na dan 23.

12. 1990, pa so bili takrat državljanji bodisi tretjih držav ali pa republik nekdanje Jugoslavije in leta 1991 niso izkoristili možnosti pridobitve državljanstva, saj za pridobitev državljanstva zadošča pogoj zagotovljenega stanovanja, znanje slovenskega jezika pa bo potrebno le na osnovni ravni. Spremembe prinašajo tudi olajša-

ve za pridobitev državljanstva z naturalizacijo osebam, ki so pridobile status begunci ali so brez državljanstva. Slovenci po svetu bodo lahko pridobili državljanstvo na podlagi izjave o registraciji. Posamezniki, ki so rojeni v tujini v mešanih zakonih in je eden od staršev slovenski državljan, bodo lahko dobili državljanstvo, če se zglašijo do 30. leta starosti.

V poslanski skupini LDS predlagane rešitve podpirajo, posebej olajšave za južne priseljence. V imenu poslanske skupine SDS je Rudolf Petan poudaril, da ne vidijo razlogov za bistvene olajšave za pridobitev državljanstva z naturalizacijo oseb, ki imajo status beganca. Zato v SDS podpirajo zakon, toda z rešitvijo, ki bo olajšala pridobivanje državljanstva Slovencem po svetu, a brez strostne omejitve 30 let.

ABC za volitve

Veliko število rojakov se obrača na uredništvo lista in na urad Zedinjene Slovenije z različnimi vprašanji glede udeležbe na volitvah predsednika Republike Slovenije. Dvomi so se pojavit zlasti, ker bo način glasovanja spremenjen v primeru z doseganimi volitvami. Za boljše razumevanje bomo skušali (ponovno) pojasniti postopek, za katerega so nam informacijo posredovali tudi iz veleposlanstva RS v Buenos Airesu.

VOLILNI IMENIK

Vsak državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v tujini mora biti vključen v poseben volilni imenik. Če ste od veleposlanstva že prejeli obvestilo, to pomeni, da ste na tem imeniku in boste lahko volili. Če ga niste prejeli se nemudoma obrnite na veleposlanstvo ali na volilno komisijo R.S. s zahtevo, naj vas vključijo. Rok za vpis ali za spremembo ali popravilo naslova **začne 11. oktobra**.

KAKO LAJKO VOLIMO

Za vse, ki so vključeni v volilni imenik, sta dve možnosti:

OSEBNO, tako da se v nedeljo 10. novembra podamo na veleposlanstvo v Buenos Airesu, kjer bomo lahko oddali svoj glas. Za to bo potrebno imeti s seboj dokument, ki dokaže osebnost volilca.

PO POŠTI. Tu pridejo v poštev zlasti državljanji, ki žive v notranjosti države (Mendoza, Bariloche, Miramar, ...), bolni, in sploh tisti, ki na dan volitev ne bi mogli iti na veleposlanstvo. A za volitev po pošti je potrebno, da to **izrecno zatvemo s posebnim formularem**, ki je priložen obvestilo o vključitvi v volilni imenik. Formular je treba **izpolniti čim bolj točno** (priimek, ime, in zlasti podatki poštnega naslova), in ga poslati na naslov volilne komisije, **najkasneje do 11. oktobra**. Volilna komisija bo državljanu nato po pošti poslala **volilno kartu**, ki jo bo treba overoviti. Način, kako se bo overovila, še ni določen in bo nakazan tudi v pismu, v katerem bo dostavljena volilna karta.

Sedanji naslov veleposlanstva: Suipacha 1380, 3. piso, (1011) Buenos Aires; telefon: 4393-2039 in 4393-2067; konzularna pisarna: 4393-5137; fax: 4326 0829.

Naslov volilne komisije: Slovenska 54, Ljubljana, ESLOVENIA.

GLEJ...

SLOMŠKOVA PROSLAVA 3

ŽUPANOVA MICKA GOSTUJE

MED NAMI 4

SLIKE Z MLADINSKIH DNI

SKRBIMO

IN CARAPACHAYU 3-4

ZA ZDRAVJE 4

DEŽELNI VOLILNI ZAKON OVRŽEN

V nedeljo, 29. oktobra je v Furlaniji-Julijski krajini (FJK) v Italiji potekal potrditveni referendum o deželnem volilnem zakonu, po katerem naj bi poslej volili deželni parlament in vladu, izglasovanem 11. marca letos.

Slovenska manjšina je odočno nasprotovala novemu volilnemu zakonu, saj ne vsebuje nobenega mehanizma, ki bi zagotavljal ali vsaj olajšal možnost izvolitve slovenskih predstavnikov v deželni parlament.

Zakon podpirajo sile vladajoče desne sredine, čeprav mu nekateri, tudi vplivni predstavniki te koalicije, nasprotujejo. Proti zakonu pa se je takoj postavila skoraj celotna levosredinska opozicija, z izjemo Stranke komunistične prenove (SKP).

Še posebej se je proti volilnemu zakonu postavil bivši tržaški župan in sedanji poslanec v rimskem parlamentu Riccardo Illy, ki ga v FJK mnogi označujejo kot najresnejšega kandidata leve sredine za predsednika deželne vlade. Zato so se odločili, da začnejo z zbiranjem podpisov v prid potrditvenega

referendumu.

Slovenska manjšina je novemu volilnemu zakonu nasprotovala, saj se zakon popolnoma izogiba vprašanju navzočnosti slovenske manjšine v deželi in ne vsebuje nobenega mehanizma, ki bi zagotavljal ali vsaj olajšal možnost izvolitve slovenskih predstavnikov v deželni parlament.

Volilci v Furlaniji-Julijski krajini (FJK) so v nedeljo na potrditvenem referendumu **zavrnili** ta deželni volilni zakon. Proti deželnemu volilnemu zakonu, ki ga je v krajevnu parlamentu izglasovala desnosredinska večina 11. marca letos, se je izreklo 178.709 volivcev, to je 73,05 odstotka, za ohranitev zakona pa 65.915 volivcev (26,95 odstotka). Sicer se je referendumu udeležilo komaj 23,06 odstotka volilnih upravičencev.

SLOVENSKA MANJŠINA ZADOVOLJNA

Predstavniki političnih komponent slovenske manjšine v Italiji so se, z izjemo komponente v Stranki komunis-

tične prenove (SKP) in v desnosredinskih večinskih strankah, skoraj v celoti - skupaj z levo sredino - opredelila proti volilnemu zakonu.

Senator slovenske narodnosti v stranki Levih demokratov Miloš Budin je izid komentiral z zadovoljstvom. Ni bilo nobenega volilnega spopada, je dejal Budin, saj so se predstavniki desne sredine potuhnili, oziroma se delali, kot da se jih to ne tiče.

Deželni tajnik stranke Slovenska skupnost (SSk) Damijan Terpin pa je izjavil, da izid referendumu prinaša zelo pomembno novost za Slovence v Italiji. Zoper se namreč ponuja možnost, da se razprava o volilnem zakonu v deželnem parlamentu odpre. V okviru levosredinskega zaveznika Olik je prišlo že pred tedni do dogovora, da bo Olika sestavila skupen predlog za spremembo volilnega zakona v smislu, da se manjšini olajša izvolev svojih predstavnikov v deželni parlament. To je po Terpinovem mnenju izjemna pridobitev za slovensko manjšino.

Kandidatura Brezigarjeve

Člani volilnega štaba Barbare Brezigar so 27. septembra na Republiški volilni komisiji uradno vložili kandidaturo Brezigarjeve za predsedniške volitve, podprt s 17.852 podpisami. (Potrebovala jih je 5.000). Podpise so izročili koordinator zbiranja podpisov Branko Grims, vodja volilnega štaba Vasko Simonetti in prostovoljci ter aktivisti, ki so podpise zbirali. Brezigarjeva je tako postala prva uradna predsedniška kandidatka.

Barbara Brezigar je po treh tednih zbiranja podpisov v podporo svoji kandidaturi na predsedniških volitvah sicer zbrala okrog 20.000 podpisov, vendar vsi na volilni štab še niso prispeli. Te podpise bodo vložili naknadno.

V skladu z veljavno zakonodajo morajo do izteka roka za vložitev kandidature (16. oktober) strankarski kandidati zbrati podpise treh poslancev ali 3000 volivcev, neodvisni kandidati pa podpise 5000 volivcev. Te naj bi po ocenah njegovega volilnega štaba že uspel zbrati tudi France Arhar. Že prihodnji teden lahko pričakujemo nove uradne kandidature, saj so poslanci ZLSD danes prispevali svoje podpise za predsedniškega kandidata združene liste Leva Krefta.

Neuradni predsedniški kandidati bodo tako po današnji uradni vložitvi kandidature Brezigarjeve še France Arhar, Anton Bebler, Jure Cekuta, Janez Drnovšek, Stefan Hudobnik, Zmago Jelinčič, Lev Kreft, Marko Kožar, Dušan Mihajlovič, Tomaž Rozman, Stane Sevčnikar, Blaž Svetek, Joško Joras, France Bučar in Gorazd Drevenski.

Carmina Slovenica v Vatikanu

Na povabilo mednarodne organizacije Ženske v glasbi - Fundacija Adkins Chiti, člena mednarodnega sveta za glasbo pri organizaciji UNESCO in Evropskega sveta za glasbo, bo v začetku oktobra v Rimu in Vatikanu gostoval koncertni zbor Carmina Slovenica. Zbor, ki ga umetniško vodi Karmina Šilec, je bil povabljen, da v baziliki sv. Petra v Vatikanu in v sklopu mednarodnega simpozija, posvečenega sv. Brigitu Švedski v Rimu, izvede najnovješji projekt Musica Inaudita. V njem je zborovodkinja zbrala neznane skladbe redovnic od 9. do 17. stoletja, ki zaradi družbenih kodeksov in prepovedi dela skladateljic v tistem času niso bile natisnjene, vendar so se v rokopisni obliki ohranile v nekaterih arhivih.

Program gostovanja predvideva nastop na Ekuemskem slavju ob večernici v čast sv. Brigitte 4. oktobra, ki ga bo vodil papež Janez Pavel II. Zbor bo izvedel del projekta Musica Inau-

Bučar med prve štiri

Če bi bile to nedeljo predsedniške volitve, bi si največ volivcev smela obečati Janez Drnovšek in Barbara Brezigar, je pokazalo merjenje razpoloženja javnosti pred novembrskimi predsedniškimi volitvami, objavljeno v Večeru. V nesporнем vodstvu ostaja Drnovšek, saj bi ga volilo 31,3 odstotka volivcev, sicer slab odstotek manj kot v začetku septembra, presečenje pa predstavlja „novinec“ France Bučar, ki je v dveh tednih s sedmimi odstotki že skoraj ujel tretjevrščenega Franceta Arharja, čigar ime bi na volilnem listiku obkrožilo 7,4 odstotka volivcev.

Če bi bile to nedeljo volitve, bi Janez Drnovšek iztržil 31,3-odstotno podporo, na drugem mestu pa bi z 12 odstotki pristala Barbara Brezigar, ki je napravila naj-

večji skok navzgor, kar ji trenutno zagotavlja uvrstitev v drugi krog skupaj s trenutnim predsednikom vlade. V zadnjih dveh tednih so se zanimivo premesale vrste potencialnih volivcev Barbare Brezigar. Še v začetku septembra so njeni bazo tvorili predvsem volivci NSi in SDS, zdaj pa so se jim opazne pridružili še prirvzeni SLS.

Arharju, ki je junija s 26-odstotno javno podporo tesno sledil Drnovšku, pa so mu merjenja sedaj naklonila le še dobrih sedem odstotkov. Sledi pa mu zapoznali Franc Bučar.

Verjetno je Bučar nadomestni kandidat namesto Arharja, ki naj bi zmešal volilne račune Brezigarjevi, saj je bil član Demosa. (Ne pozabimo, da je bil Bučar član UDBE in je morda imel priste pri vračanju domobrancev).

Drnovšek sprejel nadškofa Rodeta

Predsednik vlade Janez Drnovšek se je 25. septembra sestal z ljubljanskim nadškofom in metropolitom Francem Rodetom. V pogovoru je premier Drnovšek nadškofa Rodeta seznanil s pogovori, ki jih je imel z ruskim patriarhom Aleksijem II. v času uradnega obiska v Moskvi.

Ob tem sta govorila tudi o možnosti srečanja med patriarhom Aleksijem II. in papežem Janezom Pavlom II. Premier Drnovšek in nadškof Rode sta govorila tudi o nekaterih drugih vprašanjih, kot sta na primer vprašanje arhivov in denacionalizacije.

Slovenska manjšina na avstrijskem Štajerskem

Deželni parlament avstrijske dežele Štajerske naj bi v Gradcu razpravljal o vprašanju priznanja slovenske manjšine na avstrijskem Štajerskem, kar pa bodo deželni poslanci po pričakovanih najverjetneje zavrnili. Obravnavali naj bi poročilo tako imenovane ugotovitvene misije, ki je ob južni Štajerski meji leta 1997 ugotovila, da na tem območju „pravno“ ni mogoče govoriti o manjšini, pač pa zgolj

„posameznih slovenskih skupinah“.

Deželni poslanci bi lahko z zavrnitvijo priznanja slovenske manjšine poslali sporočilo zvezni vladi, da s Slovenci na avstrijskem Štajerskem ni treba storiti ničesar. Ugotavljajo, da slovenske manjšine z avstrijskega Štajerskega ni mogoče kar pridružiti sedanemu sosvetu slovenske manjšine, kjer so enakovredni člani le korški Slovenci.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Preveč je žgočih vprašanj, na katere je težko odgovarjati. S časom nam bo vse jasno, a zaenkrat skušajmo pogledati nekatere, ki so na dnevnom redu in splošno zanimajo javnost.

Kaj bo z FMI? Mednarodni denarni sklad že skoraj leto dni prestavlja dogovor z Argentino. Spomnimo se, da je že De la Rua stavil upanje na dogovor z mednarodnimi finančnimi organi, pa je skupaj z upanjem splaval po vodi. Duhalde nam je iz meseca v mesec obljubljal, da je dogovor pred vrti. Vse zmanj, dokler niso ugotovili (minister Lavagna), da se „brez Fonda da tudi živeti“. Seveda, pri Skladu bi lahko uvedli razne sankcije in postopke, a tudi to zahteva nekaj časa in sedanja vlada bi že prešla, predno bi se posledice poznale. In ker se je vlada postavila na trdno stališče, da če ni sporazuma, tudi ne bo plačila, je FMI našel pot, da bo volk sit in koza cela. Dva sporazuma nas torej čakata. Eden, kratkoročen za sedanjo vlado; drugi, dolgoročen, katerega bo moral podpisati prihodnja vlada.

Kako pa med tem gospodarstvo? Če ne bo hujših pretresov (v Brazilu imajo potres), se bo stanje nekoliko ustalilo. Vsaj počasi, milimeter za milimeter, se proizvodnja ojačuje. Notranji trg je sicer zelo prizadet, a izvoz se giblje. Če se normalizira finančni sistem (dogovor z FMI lahko temu pripomore) in pride do kredita za produkcijo in izvoz, bo upanja v tej temi. Inflacija se je namreč nekam ustavila in davčna nabirkira raste - seveda v domači valuti.

Bodo gorele barikade? Težak odgovor. Najbolj so prizadeti najnižji sloji. Vendar na tem področju skuša vlada pomiriti nevihto s socialnimi plani. Ni to nikakrsna stabilna rešitev. Tudi tisti 150 lecop komaj pomaga, da se skoraj dva milijona družin reši najhujše lakote. Vendar moramo imeti pred očmi, da je to izredno politično pobaran izhod v sili. Dejansko nihče resno ne nadzira ne podebitve podpor, še manj del ali udeležbe na izpopolnjevalnih tečajih, ki naj bi ga dotočni opravljali. Poleg tega pa omenimo, da je tudi na drugi strani preveč političnega izkorisčanja.

„Piqueteros“ skoraj v celoti odgovarjajo skrajnim levicarskim elementom in lahko ob ugodni prilikri ponovno zanetijo ogenj. **In srednji sloj?** Ze vsa zadnja desetletja se govori o krizi srednjega sloja v Argentini. Ta del prebivalstva, ki je bil svojčas res močan, je bil temelj razlike med Argentino in ostalimi latin-skosoameriškimi državami. Kvalificirani in srednji delavci, višji in srednji uradniki, mali trgovci in samostojni obrtniki... Ti so zaradi

krize najbolj prizadeti. Najkot zanimiv podatek zapišemo, da je v letošnjem letu bilo odklopil kar 800.000 fiksnih in 500.000 mobilnih telefonov. Ljudje ne morejo plačevati. Visoko je tudi število tistih, ki so jih odklopili luč, plin in vodo.

Kaj bo z volitvami? Danes ne vemo. Morda bo ju tri kaj bolj jasnega. Skliceane so notranje in splošne volitve. Kar se notranjih tiče, pri drugih strankah ni večjega problema, a v peronizmu je izreden kaos. Duhalde je do zadnjega upal, da se bo Reutemann premisli in končno kandidaturo sprejel. Sedaj izgleda, da se počasi vdaja v usodo. Vendar v sedanjem položaju ni mogoče govoriti o nekem skupnem peronističnem kandidatu. Zato se govori o možnosti, da bi „samo za peroniste“ uveli sistem „ley de lemas“ večjega števila možnih kandidatov. To bi bilo seveda popolnoma neustavno, a ves je mogoče.

Lahko zmaga Menem? To vprašanje zadnje čase največkrat slišimo. Tudi tu kaj je odgovor težak, dokler ne vemo, kako se bo volilo in kateri bodo kandidati. Če bi Menem postal edini peronistični kandidat, ni dvojma, da bi zmagal, ker na nasprotnem bregu ni alternative. Na desno naslonjena sredina še ni dovolj močna, levica je šibka in ločena. Zato je pred nami, če se kaj izrednega ne dogodi, doba peronističnih vlad. Vendar tudi Menem nima lahkega položaja. Sodniski postopki zaradi domnevne korupcije mu stalno jemljejo ugled. Te dni se je pa negativno o njem izrazil še Otto Reich, šef ameriške zunanje politike za latin-skosoameriške zadeve. Govoril je, da ZDA ne bodo podpirale vlad, ki bi zapadale korupciji. Ko so ga vprašali za konkretne primere, je med drugim imenoval tudi Menema. Torej nima operativne zaslombe na severu.

Kdo bo volil? Na žalost v sedanjem stanju raste odpor proti politiki in proti volitvam. Že primer v Santiago del Estero kaže, da ljudje nočejo na volitve. Ankete kažejo, da bo ta pojav se kaže glede včlanjenja v strankah. Doslej je že 700.000 državljanov poizvedelo, da so včlanjeni ali ne; od teh je pa le 4.200 začelo postopek, naj jih izbrisajo. In ne ker bi bilo stanje ostalih v redu, temveč ker nihče noče zapravljati časa v zadevi, ki ga vedno manj briga.

Stvarna beseda. Po izrednem srečanju škofovsko konference je cerkvena hierarhija izjavila, da je za nekatere države „roparski plen“. Žalostno a resnično. Tudi če se gospodarsko stanje izboljša, ne bo rešitve, dokler ne zamenjamo večine vodilnega kadra.

SLOVENCI V ARGENTINI

SLOMŠKOVA PROSLAVA

„Anton Martin, slovenski sin, mi rastemo iz istih korenin.“

Če bi škof Slomšek 21. septembra ob 9. zjutraj vstopil v Slovensko hišo, bi lahko otroke tako pozdravil:

Bog daj srečo, dober dan
danes solarjem!
Naj bo igra zdaj na stran,
nauk je v skribi nam!
Srce, uho in oko
naukom posvečeno bo.

Leta 1851, ko je s temi verzi zaključil pesem Vesela šola, pa se mu še sanjalo ni, da bi jih 140 let po njegovi smrti tam nekje v Južni Ameriki otroci razumeli. A včasih se povsem nemogoče sanje uresničijo.

Družina slovenskih šol se je zbrala, da počasti svojega duhovnega očeta, blaženega Antona Martina Slomška. Prvi pomladni dan smo posvetili njemu, ki je svoje življenje posvetil za duhovni in kulturni razcvet slovenskega naroda. Začetek pomladi tudi v nas prebudi željo po rasti, ki je mogoča le iz trdnih korenin. Naše segajo čez ocean

in se hranijo s Slomškovo dediščino.

Zbrani okrog oltarne mize v cerkvi Marije Pomagaj smo učenci in učitelji na praznik sv. Mateja odprli srca božji besedi. Dr. Alojzij Kukovica in dr. Jure Rode sta darovala sv. mašo za žive in pokojne učiteljice, učitelje in katehet. V pridigi je dr. Kukovica otrokom govoril o Slomšku in podal nekaj misli ob njegovih izrekih, ki naj bi postali vodilo v vsakdanjem življenju: „Moli in delaj“; „Sv. vera bodi nam luč, materni jezik pa ključ.“ Učenci Slomškove šole so med mašo zavetniku poklonili prelep šopek pesmi. Ubrane otroške glasove je vodil Pavel Erjavec, na orgle je spremljala Anka Savelli Gaser. Berilo je brala Magda Češarek.

Po deseti uri so bili otroci potrebeni tudi telesne hrane. Pridno so odpirali usta, pokušali razne sladkarije in si pogasili žejo, a ne ravno s tistim sladkim vincem, ki izvira izpod pečevja.

Ko je to zgodbo dobil v roke Jure Komar (kako, boste zvedeli kasneje), se je pričela druga štorija. Režiser je primerno razdelil vloge, igralci so hodili na vaje, se naučili besedilo, plese in kretnje, mamice so krojile in šivale obleke, možje so poskrbeli za scenerijo, izbrati je bilo treba muziko, izdelati lutke in maske, opremiti program in še in še. Tako so se iz osrednje zgodbe spletile različne niti v pravo pajčevino, v katero smo se gledalci brezpogojo ujeli. Odpri smo oči in ušesa in pazljivo sledili dogajanju na treh prizoriščih: na glavnem odru, v hiši čarovnice Pehtre in na lutkovnem odru. Lutke so spremljale igranje in vzpostavile vez z gledalci, saj so tudi ti del vsake predstave.

Vse je bilo prijetno za uho, oko in srce. K temu so doprinesli vsi nastopajoči in sodelavci. Na lepo izdelanem programu smo zasledili sledeča imena:

TONČEK-Luka García, DEDEK-Frido Klemen, MAMA-Marjeta Aleš, ZDRAVNIK-Jure Komar, ČAROVNICA-Heleena Canavese, ZMAJ-Pavel Aleš, VILE: Luči Canavese, Mirjana Delbene, Tatjana Klemen, Marija Korošec, Karina Novak in Nevenka Potočnik, ŠKRATJE: Tomi Cuny, Mirjana Delbene, Pavel Delbene, Ivan Delich, Andrej Klemen, Marija Korošec, Zofija Novak in Pavel Mokorel, MIŠKE: Pavel Delich in Andrej Gorše, ZAJČKI: Zofija Papež Cerdoba, Andrej Mokorel, Mikaela Hanjže, Marjana Resnik in Maksi Vázquez, VEVERICA-Tjaši Gorše, LISICA-Javier Vázquez, METULJ-Luci Canavese, MEDVED-Osvald Canavese, LUTKE: Bogdana-Mikaela Resnik, Jakec-Tomi Klemen, žabica-Helena Žnidar, ŠEPETALKI- Metka Slabe in Marjeta Aleš, PLESI- Ani Resnik, Sonja Kolenc in Ani Klemen, MASKIRANJE- Ani Resnik in Sonja Kolenc, OBLEKE IN LUTKE-Pavla Korošec, Ani Klemen in mamice, SCENERIJA-Franci Resnik, Andrej Slabe, Frido Klemen, Pavel Sušnik in pomočniki: starši, učiteljice in otroci, MUZIKA-Ani Resnik, Pavel Aleš in Ani Klemen, ZVOK IN LUČI-Damijan Ahlin in Tomaž Ahlin, PRIREDBA-Ani Klemen, LEKTORICA-Kristina Breznikar, OPREMA PROGRAMA-Veronica Žurga, REŽIJA-Jure Komar.

Če bi to poročilo pisal strokovni kritik, bi igro ocenil s petimi zvezdami. Mi pa ji bomo podelili pet solzic veselja in priznanja: za duhovito nastopanje vseh (posebno še junaka Tončka), za natančno in funkcionalno sceno, za skrbno izdelane obleke in maske (posebno zmajeva), za zvok in razne efekte, za režijo, za priredbo, za ves trud, potrpljenje ... rabili bi kar celo kanglico solzic.

Solska referentka se je po predstavi za vse to zahvalila voditeljici šole in režiserju.

MAČJE SOLZE

Postaviti igro na oder niso mačje solze. Tega se še prav dobro zavedata voditeljica Jurčičeve šole Ani Klemen in režiser Jure Komar. Rade volje sta po elektronski pošti odgovorila nekaj vprašanj:

- Ani, zakaj si izbrala to igro?

Slike z Mladinskega dne v San Justu, dne 9. septembra (glej prejšnjo številko)

Naša šola šteje malo otrok, zato sem iskala kakšno kratko igrico, istočasno pa zanimivo in po možnosti izvirno, do sedaj še ne uprizorjeno. Ko sem prijela v roke pravljico Tecitos de lágrimas de dragón, avtorja Alberta Peza, se mi je zdela primerja za uprizoritev. Prilagodila sem kakšne prizore našim igralskim možnostim in vključila živalice in škrate, tako da so lahko nastopili vsi otroci. Še posebno mi je bila všeč, ker je vsebovala pravljčnega zmaja in je smiselnost pokazala dobre lastnosti otroka, t.j. ljubezen do dedka, korajžo in vztrajnost pri doseganju ciljev.

- Kje si dobila tekst?

Tekst sem sama napisala. Prebrskala sem razne pravljice, šla po trgovinah in slučajno naletela na Tecitos de lágrimas de dragón. Nato sem jo preuredila v tekst za igrico, dodala pogovor lutk in dala pregledat Kristini Breznikar; v resnici sem jo dala Terezki, ona pa naprej sestri.

- Kaj si upoštevala pri razdelitvi vlog?

Starost in zmogljivost otroka, veselje do igranja. Glavno vlogo je dobil Luka García, ki se je že lansko leto javil, češ da zelo rad nastopa. Ker je bilo premalo glavnih vlog in so nekatere odigrali odrasli, so se otroci morali zadovoljiti z manjšimi. Nekatere deklice so sprejele kar po dve vlogi. Najmlajši otroci najrajsi nastopajo in srednje starosti tuđi. Največji so pa že bolj zahtevni.

- Jure, koliko časa ste vadili?

Tri mesece. Glavno vlogo smo oddali sredi maja, takoj po obletnici Doma.

- Kdaj ste imeli vaje?

Ob sobotah, zadnje ure pouka in po šoli do 15. ure. Nismo imeli izrednih vaj med tednom, razen generalke, ki je bila 19. septembra od 19. do 21.20.ure.

- Kaj otroci pridobijo z igranjem?

Otroci pridobijo sproščenost pred publiko, vadijo slovenski jezik in dobijo zavest, da so del skupine, v kateri je vsaka vloga važna, da igra v celoti dobro izpade.

- Si bil s predstavo zadovoljen?

Ja, sem bil zelo zadovoljen s predstavo, z delom cele skupine in z njihovim trudem. In z veseljem vseh, ko so videli, da je igra krasno uspela.

Iskrena hvala obema za prispevek!

Ob praznovanju učiteljskega dneva, je vsaka učiteljica prejela rdeč nagelj. Prva dva, predsednik Zedinjene Slovenije v spomin na očeta vzgojitelja Martina Mizerita in dr. Rode v imenu vseh katehetov.

Ko se slovenski solarji in učitelji srečajo s Slomškom, mu zapojojo: „Zdaj si svetnik in pripravnik, z nebes nam bodi varuh in vodnik!“ Le kje bi si blaženi sploh kdaj mislil, da se ga bodo spominjali in se mu priporočali tako daleč od Sloma!

VB

36. dan - obletnica Zveze slovenskih mater in žena

Kljub vsemu se je nabralo kar 36 let od ustanovitve. Vsako leto je zahtevalo veliko moči in dobrevoljnih ljudi, kajti nič se samo ne naredi. Naš praznik je vedno na prvo soboto v septembru, to pot 7. septembra ob 18. uri.

Hvala Bogu za preteklo dobo smo se zbrali ob oltarni mizi v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši z asistentom Zveze dr. Juretom Rodetom, ki je daroval sveto mašo za pokojno neutrudljivo dolgoletno odbornico Marto B. Jeločnikovo - vedno dušo vsega dela in priprav. Prvo berilo je posredovala predsednica Pavlina Dobovšek, drugo pa prof. Metka Mizerit. V homilijo je dr. J. Rode vključil mnogo lepih misli. S Heleno L. Oblakovo smo goreče sledile prošnjam za osebno in duhovno rast Cerkve in skupnosti tukaj in doma v Sloveniji. Mašne darove so prinesle predsednice dveh okrajnih odborov Zveze, Ani B. Podržaj (San Martín) in Pavla K. Škraba (Ramos Mejía). Ljudsko petje je spremjalna na orgljah Anka S. Gaser, ki je že pri maši sodelovala z ženskim zborom, da se je božji hram napolnil s svečano in pobožno molitvijo.

Isti zbor je pod vodstvom Anke S. Gaser je v dvorani škofa Gregorija Rožmana izvajal koncert, ki je vseboval 16 različnih pesmi naših in tujih komponistov. Miriam J. Batagelj je z izbranimi besedami predstavila zaenkrat priložnostni zbor in pesmi; ena lepša od druge, ganljive in sočne po vsebinu in melodijah, znane ali manj znane, pa vseeno segajoče v dušo in srce. Prva - Pozdrav (R. Gobec) je veljal predsednici Pavlini Dobovškovi za njen visoki jubilej: „Zapojmo pesem, ki le mladost jo zna! Zapojmo pesem iz polnega srca! Kot pomladanski dih od rože k roži cvetni prah raznosi, tako naj pesem ta mladost, veselje in lepoto nosi, iz naših srca do vašega srca!“ Izraženo pojočo željo smo dopolnile s pravim šopkom rož in z močnim aplavzom, saj je to le skromna zahvala za njeno 36. letno delovanje in vodenje Zveze slovenskih mater in žena.

Sledil je program, kot ga je napovedala Miriam J. Batageljeva; resnično ni nikogar razočaral. Veselili smo se z veselimi ali obratno. Pesmi so pričarale tisto veselje, ki ga čuti srce, dvigne duha ali privabi solzo v oči od gancija in hvaležnosti. Vse pevke, zgleda, da lahko nastopajo kot solistke, ko so se vrstile s posameznimi vložki s šolano tehniko. (Naj ne zamerijo, če niso natiskana imena).

Zaslužijo posebno pohvalo zlasti dirigentka in pianistka obenem. In Saši J. Vodnikova, ki je izvabila zvoke strun kitare za določene pesmi, za lepše dosežke. Skratka, lahko bi rekli, da smo preživel nepozaben večer! Koliko dela, napora, žrtev je potrebnih za izbran, kratek a prelep užitek. Letos se je podaljšal, ko smo na vabilo dirigentke vsi žapelj: „Slovenija, do kod lepote tvoje“.

Predsednica Pavlina Dobovškova se je zahvalila za pravo presenečenje s pozdravno pesmico, izrekla priznanje vsem sodelujočim v ospredju in ozadju (vedno je za kulisami veliko delujočih, ki jih je skoraj nemogoče našteti) za „božji ton“. Vsí pa smo bili deležni nekaj tistega pomladanskega duha in upanja (Ne čakaj na maj...), ki ga naznana narava - pri nas v septembru!

Kot je že navada smo s skupnimi močmi vseh okrajnih odborov poskrbeli za zakusko ob toplem omiziju.

Zvezda

P.S. Ekomska kriza je tudi pri nas ustavila prodajo srečk vsakoletnega srečolova. Če Bog da, bomo žrebali 8 dobitkov meseca decembra. Prosimo za razumevanje in pomoč! Hvala lepa!

Županova Micka gostuje

Slovenska gledališča se že nekaj let z velikim uspehom pojavljajo na južnoameriških odrih. Prešernovo gledališče iz Kranja je že gostovalo v Kolumbiji, Venezuela, Goriško pa v Argentini pred letom s Plešato pevko, ki je doživel topel sprejem.

Sedaj pa bodo igralci iz Kranja od 4. do 9. oktobra sodelovali na Festivalu Mercosur v Cordobi. Predstavili bodo dve deli: Benetke argentinskega pisatelja Jorgea Accamea, pa Linhartovo Županova Micko. Prešernovo gledališče iz Kranja je prvo slovensko gledališče, ki sodeluje na tem festivalu, ki sodi med največja latinskoameriška gledališka srečanja.

Ker so že slovenski igralci prišli tako daleč, pa tudi rojakov je tu veliko, so ponudili Slovenski kulturni akciji, da za slovensko publiko pokažejo klasično in prvo slovensko delo Linhartovo Županova Micko. Čeprav smo to delo videli pred letom dni kot zaključek igralske delavnice pod vodstvom pesnika Kuntnerja, je tak živ stik s slovenskimi igralci in živo slovenščino nujno potreben in koristen. Igra bo za rojake postavljena na oder 11. oktobra ob 20. uri v Slovenski hiši, Ramón Falcón 4158. Vstopnina je simbolično samo 2 pesa, da si jo lahko tako ogledajo vse družine. Igrali pa so s seboj prinesli tudi vzporedno prevajanje v špančino (za Argentine je to nujno), zato je ta igra primerena za argentinske zakonce, pa tudi za vse druge Argentine, ki bi jih zanimala slovenska dramatika.

To je izjemno simpatična igra, ki je požela nekaj nagrad v Sloveniji in bila toplo sprejeta med venezolansko in dominikansko publiko.

PREDSTAVITEV PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA KRANJ

Za mesto Kranj z 52.000 prebivalci je gledališče izjemno pomembno, v zadnjih desetih letih pa se je z odmevnimi predstavami uveljavilo tudi v širšem slovenskem gledališkem prostoru.

V sezoni uprizori kake štiri premiere z okoli 160 ponovitvami. Igralski ansambel pod vodstvom ravnatelja Boruta Veselka in umetniške vodje Marinke Poštrak šteje trenutno devet igralcev.

V letu 2001 je na mednarodnem festivalu Zlati lev v Umagu (Hrvaška), prejelo za uprizoritev besedila How I learned to drive Veliko nagrado za najboljšo uprizoritev festivala. Severjevo nagrado za igralske dosežke v letu 2001 je dobila igralka Vesna Jevnikar.

Na festivalu Teden Slovenske drame v Kranju 2002 je Veliko nagrado za najboljšo predstavo v celoti dobila predstava Županova Micka v režiji Vita Tauferja.

Na začetku slovenske umetniške književnosti stoji po tuji predlogi prirejena, a v slovensko okolje presajena družbeno borbena komedija Županova Micka. Dogaja se v 18. stoletju v vasici na Gorenjskem, na dvorišču pred županovo hišo. Igra je bila uprizorjena konec leta 1789.

Kritiki so o tej uprizoritvi, ki jo bomo videli tudi mi, zapisali: „Županova Micka A. T. Linharta je gotovo ena izmed predstav, ki so jo, še preden se je odstrala zavesa pred prvo sceno - ko župan riba zelje, Micka pa stoji v čebru in zelje tlači - spremljali ogromna radovednost, pričakovanje, ugibanja. Videli smo igro, ki jo je režiser z vsem ansamblom vred otel prislovične zaprašenosti prvega slovenskega besedila, ki zabrisal poudarjane poteze razrednega antagonizma, ter pokazal tiste in take poteze, ki spravljam v nezadržen smeh Slovence sedanjega časa.“

SKRBIMO ZA ZDRAVJE

Naglušenost

METKA MIZERIT

Z leti človeku nekatera čutila otopijo in nedeljujejo več tako popolno, kot v mladosti. Eno od teh čutil je sluh, ki nekako po petdesetem letu začne slabeti. Nekatere osebe so temu podvržene, druge ne; nekaj ima pri tem opraviti dedna obremenjenost in proti temu ne moremo storiti ničesar. Vemo, da se moramo z nekaterimi slabostmi spriznatiti in se z njimi soočiti.

Posebno si morejo sluh pokvariti tisti, ki so pri poklicnem delu stalno izpostavljeni ropotu. „Mlinarju se trikrat pove,“ pravi slovenski rek in s tem izraža ljudsko modrost, ki je vedela, da stalni ropot povzroča naglušenost.

Najbolj škodujejo sluhu visoki vreščeci toni; bolj hud enkraten ropot, npr. eksplozije, kot enakomerno ropotanje. Danes je še promet na cesti hrupen; pomislimo pa še posebej na letališča.

Hrupna je tudi zabava. Šofer na kolektivu posluša svojo priljubljeno glasbo in ima odprt radio na vse registre, čeprav je to prepovedano. Boljše je, da se ne pritožite, ker vas bo samo grdo pogledal. Pri sosedu praznujejo; muzika hrešči in pevci vreščijo do treh zjutraj. Zamašite si ušesa, če hočete spati. Pred kratkim sem šla mimo dvoranе, kjer so se mladi zabavali na plesu. Moderna glasba je donela iz zaprtega prostora v najvišjih možnih registrih, pa mi je ušla opazka: „Čez dvajset let bo to vse gluho.“

Neka gospa me je nejevoljno pogledala, češ ti mladih ne razumeš. Pa nisem povedala ničesar neresničnega, ker vsi zdravniki trdijo, da tudi močna, hrupna glasba kvari sluh.

Naglušenost se pojavi skoraj neopazno. Oseba marsikaj presliši, zave se šele, ko večkrat sprašuje, kaj je kdo rekel, ali pa se ji zdi, da vsi govorijo potihi. Značilno je, da tisti, ki so naglušni, bolje slišijo nizke glasove (bas) in preslišijo visoke (sopran).

Ne poznamo zdravil za kronično naglušenost. Imamo pa slušne aparate, ki so jih zadnje čase zelo izpolnili. Zdravnik ugotovi, izmeri sluh z audiometrom, nato pa predpiše aparat, če je potreben. Dr. Prijatelj svetuje, da izbiro naprave prepustimo strokovnjaku, ki bo vedel svetovati, kateri aparat je najprimernejši;

potem se bo moral pacient s potrpljenjem navaditi na živiljenje z njim.

Tisti, ki zaenkrat še dobro slišimo, si bomo skušali varovati ta dragoceni čut, ki ga imenujemo sluh. Predvsem se bomo ogibali velikega ropota, kolikor je to mogoče. Važno je, da delavci, ki so zaposleni pri delu, kjer je močan ropot, uporabljajo zaščitna sredstva. Glasba, ki jo poslušamo, naj bo lahna, ker tako pomirimo tudi naše živce. Pa še stavek, ki sem ga brala v Družini, torej ni moj: „Glasna glasba ni znak dobrih glasbenikov, kajti pianissima ni lahko igrati.“

Utopija.... odbojkarska vožnja v Slovenijo!

Drage bralke in bralci... Rad bi vam povedal, da smo v teh dneh določili končni datum našega potovanja in sicer odidemo v Slovenijo v petek, 11. oktobra 2002 opoldne.

Prišel nas je obiskat Anton Končnik, ekonomist po poklicu, predsednik odbojkarske zveze Slovenije (OZS), podpredsednik FIVB (Federación Internacional de Volleyball) ter predsednik najvažnejše zavarovalnice v Sloveniji, ki se imenuje Slovenica! Prišel je v Argentino, da se udeleži svetovnega kongresa v odbojki, ki se je vrnil od sobote, 21. do pondeljka, 23. septembra v hotelu Sheraton. Videl je naše treniranje, presenečen je bil nad slovenskimi Domovi in slovenskim jezikom v naši skupnosti. Dokončno se je zmenil z našim vodstvom ter pripravil desetdnevni program, ki obsegata ne samo kompetitivne igre temveč spoznanje Slovenije, obiske, treniranje s selektorjem nacionalne reprezentance, obisk najvažnejših klubov, obisk podjetij, ki finančno podpirajo odbojko v Sloveniji, srečanje z odbojkarji in odbojkaricami (to je še posebno „zanimiva“ in prijetna točka!!!!), telovadnico za naše treniranje, itd!

Zakaj pa bi toliko „zapravili“ za vožnjo...? Zakaj si ne bi postavili manjše in lažje cilje...? Ali ste vsi skupaj zadeli loterijo...? Ali imate preveč denarja...? Te in še tisoč vprašanj smo podnevi in ponoči slišali od Petra do Pavla. Ne živimo v balonu ali v kakšnem getu, da ne bi videli današnje situacije, današnje krize, današnje „anarhije“! Prepričani pa smo, da človek mora sanjati, sanjati pa mora ne abstraktno ali simbolično, temveč doživeti mora realne sanje, tiste, ki človeka poživé, ki športnika stresejo, kakor ga zmede kakšno deklé, ki ga do srca pogleda in v trenutku postane nervozen od veselja! Se spomnите prejšnjih članov? „Gremo, pa tud' če se svet podre“.... ali naša bariloška in mendoška poročila? Zato: ata, mama, stric, teta, sinko, hčerka, vnuček, bratranec in vsaka dobra duša, ki bere slovenske časopise v Argentini... HVALA LEPA!

Gospod, gospa, gremo v Slovenijo! Zbogom...
prof. Tone Vivod

Slike z Mladinskega dne v Carapachayu, dne 26. avgusta

NOVICE IZ SLOVENIJE

ZBORNIK O SLOVENSKIH URŠULINKAH

Obdobje med lanskim in letosnjim avgustom so uršulinke v Sloveniji praznovale kot posebno jubilejno leto v spomin na tristoletnico prihoda prvih uršulink v Ljubljano. V jubilejnem letu je potekalo več prireditev, med drugim tudi simpozij, na katerem so v začetku aprila predstavili dejavnost uršulink na različnih področjih. Prispevki s simpozija so zbrali v zborniku Tristo let ljubljanskih uršulink, ki je s podnaslovom Zgodovina samostana, njegovih šol in kulturnih dejavnosti te dni izšel pri založbi Družina, njegovo vsebino pa je predstavila uršulinska redovnica Marija Jasna Kogo.

NA HIMALAO!

Slovenski alpinisti se znova odpravljajo na Himalajo. Janak 2002 je ena od dveh osrednjih akcij Planinske zveze Slovenije (PZS) v letosnjem letu, podprtih pa sta jo ministrstvo za šolstvo, znanost in šport in Fundacija za šport. Cilja 12-članske odprave sta 6780 metrov visoki Wedge Peak in 7365 metrov visoki Kiračuli. Ekipa, ki je bila izbrana na razpisu komisije za alpinizem pri PZS, sestavlja tako vrhunski plezalci srednje generacije kot mladi nadarjeni alpinisti z izkušnjami v najtežjih lednih in kombiniranih stenah.

VOJNI INVALIDI

Zveza društev vojnih invalidov Slovenije je v Kamniku pripravila srečanje vojaških vojnih invalidov in družinskih invalidnih upravičencev. V Sloveniji je skupaj s civilnimi invalidi, ki jih je zaznamovala katera od minulih vojn, sicer 9000 vojaških vojnih invalidov, tokratnega srečanja pa se jih je udeležilo približno tisoč.

PO SVETU

NOVA STRATEGIJA: PREVENTIVNI NAPADI

Bela hiša je objavila dokument z naslovom Nacionalna vojaška strategija ZDA, v katerem predvideva preventivne akcije proti teroristom in možnim grožnjam z orožjem za množično uničenje. Kot je zapisał Bush na 33 straneh dokumenta, ZDA ne morejo več dopuščati, da bi sovražnik udaril prvi. To pomeni, da je potrebno ukrepiti proti sovražnim silam, kot je Irak, pa četudi mednarodne sile, kot so na primer ZN, oklevajo.

SLOVENCI IN ŠPORT

ZA KOGA BI NAVIJALI?

Argentinska nogometna zveza je Slovencem poslala uradno ponudbo za igranje prijateljske tekme 16. oktobra v Sloveniji. Po tehtnem premisleku pa je NZS ponudbo zavrnila, saj so Južnoameričani postavili previsoke pogoje, poleg tega pa tekma terminsko ne ustrezala tudi selektorju reprezentance Bojanu Prašnikarju. Torej bo vprašanje, za koga bi navijali, ostalo zaenkrat še nerešeno...

ODBOJKARSKA LESTVICA

Na lestvici Mednarodne odbojkarske zveze (FIVB) pred začetkom svetovnega prvenstva v Argentini vodijo olimpijski in evropski prvaki Jugoslovani, za njimi pa so branilci naslova svetovnih prvakov Italijani in zmagovalci letosnje svetovne lige Rusi. Slovenija je skupaj s Senegalom, Slonokoščeno obalo in Makedonijo na 73. mestu.

S SAMOSTRELOM DO SREBRA

Slovenska moška reprezentanca je na evropskem prvenstvu v streljanju s samostrelom v francoskem Thaonu v ekipni konkurenčni s samostrelom na deset metrov osvojila srebrno kolajno. Zmagala je Nemčija (2346 krogov), drugo mesto je osvojila Slovenija (2326), tretje pa Avstrija (2325). Na ekipni tekmi so slovenske barve branili Robi Markoja, Damijan Kandare, Grega Boh in Izidor Hreščak.

EVROPSKA GIMNASTIKA PRIDE V LJUBLJANO

Ljubljana je bila na zasedanju generalne skupščine Evropske gimnastične zveze (UEG) na Madeiri izbrana za prireditelja evropskega prvenstva v športni gimnastiki leta 2004 (15. - 18. aprila). Na glasovanju izvršnega odbora je prejela 16 glasov za in le enega proti. S stodstotno podporo je bil za člena nadzornega odbora UEG izbran Ivan Levak, ki je tako postal prvi Slovenec na takoj visoki funkciji v mednarodnih gimnastičnih zvezah.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Veljava slovenščine

Od zloma absolutizma dalje se je narodno gibanje, v začetku zelo skromno in neorganizirano, izredno razmahnilo in poleg slovenske zavedne inteligence pridobilo kmečke množice ter velik del meščanstva. Na nemški strani je pa ostala ogromna večina plemstva in veleposestnikov, bogatejši meščani in predvsem uradništvo. Položaj je bil najugodnejši na Kranjskem, močno je zaostajalo narodno gibanje na Koroskem in v Istri.

V boju za uvajanje slovenščine v urade, sodišča in šole so Slovenci postavljali v deželnih in državnem zboru nešteto interpellacij, v katerih so protestirali proti praksi, ki je bila v nasprotju s predpisi. Vlada se načelno ni postavila proti, saj je ves čas govorila o enakopravnosti. Pravosodni minister je poslal višjim sodiščem v Trst in Gradec razglas, da naj stranke, ki znajo samo slovenski jezik, sprašujejo v tem jeziku. Seveda pa je veliko Slovencev znalo nemško in tako te uredbe zanje niso veljalo.

Tako npr. v tiskovni tožbi proti Levstiku v Ljubljani sodišče ni pustilo razprave v slovenščini, ker je Levstik zнал nemško.

Slovenščina se je uveljavljala mukoma in počasi. Mnogokje so prípomogli do njene veljave razni uradniki, ki so iz človeških odnosov čutili potrebo po slovenskem uradovanju. Tudi slovenska sicer zavedna inteligence je še močno uporabljala nemščino, pač iz lagodnosti. V kranjskem deželnem zboru se je slovenščina uveljavila v večji meri šele leta 1867.

Najbolj se je vlada uprala zahtevam glede vpeljave slovenščine v srednje šole, kar je razumljivo, saj se je tam vsgajala bodoča slovenska inteligence.

A slovenski knjižni jezik je tedaj zelo napredoval. Oblikovala in ustalila se je slovenska terminologija, zlasti na pravnom in političnem področju. Izgovori, da je ovira za uveljavljanje slovenskega jezika pomankanjanje izrazov in neizoblikovanost jezika, je čedalje bolj izgubljala osnovno.

PISALI SMO PRED 50 LETI

MARŠAL SE JE OŽENIL

Ko so v Beogradu razdelili vabila za sprejem britanskega zunanjega ministra Edena, so vabila nosila podpis: maršal Tito in ga Jovanka Broz. Tito se je poročil s svojo tretjo ženo julija letos.

Prvič se je Tito poročil, ko je bil še v Rusiji, leta 1917. Žena je umrla nekaj let pozneje in mu zapustila sina Žarka. Več ne vemo.

Titova druga žena je bila Herta in Slovenka, partizanka. Z njo se je poročil leta 1939, ločil pa se je že med vojno. Sedaj živi v Beogradu s sinom, ki ga Tito večkrat obiše.

Sedanja žena je Jovanka Budislavljević, Srbinja, rojena v Liki na Hrvaškem. Vso njeni družino so pobili med vojsko, odšla je v postale poročnik.

SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK 29. OKTOBRA

Vsi krajevni odbori Društva Slovencev bodo priredili proslave.

V Floridi bo proslava v nedeljo, 26. oktobra po slovenski maši, ki je ob pol sedmih zjutraj.

V San Justu bo tudi isti dan po slovenski maši ob pol devetih. Proslava bo v cerkveni dvorani.

V Lanusu bo proslava v soboto popoldne ob 17. v cerkveni dvorani.

NEKAJ O REVII VREDNOTE

Slovenstvo v najhujši preizkušnji ne sme biti brez kulturne revije kot so Vrednote. Nesporazum je, da Vrednote sprejemajo med sotrudnike samo pripadnike določene idejne stranke. Ne! Sodelovanje je odprto vsakemu, ki resno dela.

Drug nesporazum je o aktualnosti. Vrednote se ak-

ESLOVENIA, MI TIERRA

El ocaso del protestantismo

Las decisiones de la Contrarreforma de mediados del siglo XVI lograron derrumbar la organización eclesial y la educación protestante en Eslovenia. También limitaron la adhesión pública a la nueva fe. Solamente los nobles se atrevían a proclamarla.

En el año 1628 Fernando II, mandatario de la Austria interior (de las regiones eslovenas y de Austria), se convirtió, además, en emperador alemán. Y ese fue el año en el que decretó que los nobles debían volver al catolicismo o, de lo contrario, emigrar de Austria. Podían vender sus propiedades y llevarse el dinero.

Los nobles obedecieron casi sin chistar las órdenes del emperador y la mayoría de ellos volvió a abrazar la antigua religión. Unos setecientos cincuenta miembros de familias de renombre optaron por el exilio. Uno de ellos fue el predicador Znojilsek, que emigró a Suecia. Trescientos años más tarde encontramos a uno de sus descendientes, a Znojlski, entre los poetas famosos de Suecia.

El poder del emperador crecía, mientras disminuía la fuerza de los nobles. La Iglesia católica recobró su papel y comenzó con su reforma en el plano de la organización, de la cultura y de la fe.

En Prekmurje los nobles conservaron más derechos que los de las regiones austriacas. Podían decidir acerca de la fe de sus súbditos. Surgió el calvinismo, además del luteranismo. A veces aparecían peleas entre ambas facciones.

A partir de la mitad del siglo XVII comenzó la reforma de la Iglesia católica con la ayuda de los nobles que volvían a su seno. El protestantismo siguió vigente hasta la actualidad en la cuarta parte de la población de Prekmurje, aproximadamente.

Los demás protestantes de Eslovenia, los que no se encuentran en Prekmurje, son emigrantes posteriores que llegaron de Alemania.

OSEBNE NOVICE

Krst: V soboto, 21. septembra je bil krščen v cerkvi San Isidro Labrador **Tomaž Aleksander Voršič**, sin Tomaža in Silvane Pérez Lera. Botri so bili Pavlinka Voršič Ravarotto in Jurij Truden.

Cestitamo!

Smrti. V Ramos Mejia je umrl **Avgust Jeločnik** (80) in v San Justu **Stanko Sovič** (87).

Naj počivata v miru!

tualnosti nikakor ne izmikajo. Razčiščevanje problemov ali umetniško moderno snovanje je v soglasju z uredniškim odborom.

Tretji nesporazum: da bi revija mogla izhajati brez plačevanja naročnine. Revija bi izhajala tudi za samo 10 bralcev, a je njihovi denarni prispevki ne bi vzdržali.

Slovenski izseljenški oder
5. oktobra ob 18, Liniers, Cosquin 65
Fr. Ksaver Meško
MATI
drama v treh dejanjih

Slobodna Slovenija, št 37; 2. oktobra 1952

KREDITNA ZADRUGA SLOGA in MUTUAL SLOGA

Glavna pisarna: uradne ure od ponedeljka do petka od 15. do 19. ure.

Bmé. Mitre 97 - Ramos Mejia - Tel.: 4656-6565

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Antonio Mizerit** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Teléfono: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinctis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar

Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo Zedinjena Slovenija: **Tone Mizerit** / V tej številki so sodelovali še: **Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Vera Breznikar Podrážaj, Boštjan Kocmür, Pavla Korošec, Metka Mizerit, ZSMŽ, Tone Vivod, Marko Vombergar**

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95 (za člane ZS poseben popust); obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Obliskovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilk@ciudad.com.ar.

Correo Argentino
Suc. 7 FRANQUEO PAGADO
Cuenta N° 7211
R. Nac. de la Propiedad
Intelectual N° 881153

MALI OGLASI**TURIZEM**

Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. 02944-441814. E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

ILIRSKA TUR Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu H. Yrigoyen 2742 - San Justo Tel. 4441-1264 / 1265

ADVOKATI

DOBOVŠEK & asociados - odvetniki. Započinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznic - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs — odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Liljana Kožar, odvetnica; Av. Corrientes 1250, 5º F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Azcuenaga 77 - B1704FOA Ramos Mejia - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

PORAVNAJTE NAROČNINO!

AL' SI VIDEL NOVO STRAN ŠPORTA?
www.sdo-sfz.com.ar

OBVESTILA**SOBOTA, 5. oktobra:**

Večer Slovenske kulturne akcije: arh. Jure Vombergar - O priimkih Slovencev, v Slovenski hiši ob 20.

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši. V Slovenskem domu v San Martinu ob 19.30 Bingo.

NEDELJA, 6. oktobra:

Obletnica pri Svetogorski Kraljici v cerkvi sv. Rafaela v Villa Devoto ob 16.30.

V Slovenskem domu v Carapachayu ob 17. ponovitev igre Zmajeve solze.

PETEK, 11. oktobra:

Večer Slovenske kulturne akcije, Prešernovo gledališče Kranj: Linhart, Županova Micka, v Slovenski hiši ob 20.

SOBOTA, 12. oktobra:

Večer mendoške mladine na Pristavi

NEDELJA, 13. oktobra:

SLOVENSKI DAN in 46. obletnica Našega doma v San Justu.

SOBOTA, 19. oktobra:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši.

SREDA, 23. oktobra:

Romanje v San Nicolas, ZSMŽ Slomškov dom in San Justo.

SOBOTA, 26. oktobra:

Večer slovenskega nogometa v Našem domu v San Justu.

ZA SMEH

Velik pes je izvohal v sobi mačko z mladiči in jih je pognal v kot in jim grozil.

Naenkrat mačka prične lajati. Pes, ki še nikoli ni slišal, da mačka laja, se je

Na razpolago je pri poverjenikih in društveni pisarni naš
podporni bon - „Rifa”
ZEDINJENE SLOVENIJE

**VALUTNI TEČAJ
V SLOVENIJI
1. oktobra 2002**

1 EURO 228,39SIT
1 US\$ dolar 231,63SIT

**ZMAJEVE
SOLZE**

v nedeljo 6. oktobra ob 17. uri v Slov. domu v Carapachayu. Pričakujemo Vas! o.š. Josipa Jurčiča

**26. obletnica
pri
Svetogorski
kraljici**

José. P. Varela 5272 - Villa Devoto

bo v nedeljo, 6. oktobra, ob 16.30

- pete litanije Božje Matere in blagoslov.
- slovesna sveta maša in maziljenje.

Toplo vabljeni
vsi rojaki!

Mendoški večer na Pristavi

Petje, plesni, Los Chañares

Sobota 12. oktobra ob 20.

Ne smeš manjkati!

„V zvestobi svoji neomajni”

47. SLOVENSKI DAN

in

46. obletnica Našega doma**V nedeljo, 13. oktobra v Našem domu v San Justu**

11.00: **zbiranje** predstavnikov domov in narodnih noš v Našem domu San Justo

11.15: **sprevod** do sanhuške stolnice

11.30: **zahvalna sv. maša**. Daruje delegat prelat dr. Jure Rode ob somaševanju. Poje MPZ San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan-Vombergar

12.45: **dviganje zastav** v Našem domu

13.00: **akademija** na dvorišču. Nastopajo: otroški zbor Balantičeve šole, MPZ San Justo ter recitatorji Našega doma.

13.30: **Kosilo** v spodnjih prostorih

16.30: **Popoldanski program**

- **v dvorani**: pozdravi, slavnostni govor (lic. Franci Markež) in velekomedija „Voda“ Jože Vombergarja v režiji Blaža Mikliča;
- **na dvorišču**: festival folklornih plesov; nastopajo: Los Chañares, Folklorna skupina iz Mendoze, Folklorna skupina iz Rosaria, Folklorna skupina Maribor iz Carapachaya, Folklorna skupina Hladnikovega doma, Folklorna skupina iz Pristave, Sanmartinska otroška folklorna skupina ter Folklorna skupina Slomškovega doma
- **prosta zabava**. Soldeluje Slovenski instrumentalni ansambel.

Tam bomo zbrani vsi Slovenci. Naj te ne manjka!

Prijave za kosilo: Mici Malavašič-Casullo (4441-5528); Matjaž Ravnik (4484-0842) in Marija Uštar-Novljan (4484-4251).

Slovenska kulturna akcija**Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja**

s prvo slovensko igro A. T. Linharta

Županova Micka

v petek, 11. oktobra, ob 20. uri v Slovenski hiši, Ramón L. Falcón 4158

Paralelno prevajanje v španščino!

Vstopnina 2 pesa

Slovenska kulturna akcija**arh. Jure Vombergar:
Priimki Slovencev**

Sobota, 5. oktobra, ob 20. uri v Slovenski hiši

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN**VABI V SOBOTO 5. OKTOBRA OB 19:30 URI NA****BINGO 2002**

Preživelci boste prijeten večer ob topli družbi in okusnem prigrizku!

REZERVIRAJTE SI DAN!

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je v četrtek 19. septembra, 88 let star, za vedno zapustil in odšel k Bogu naš dragi mož, oče, stari oče in brat

SOVIČ STANKO

Zahvaljujemo se darovalcem cvetja in vsem, ki so za njega molili in ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi g. Tonetu Bidovcu za večletno prinašanje sv. obhajil, pogrebno mašo in vodstvo pogreba na pokopališče Villegas.

Žalujoči:

žena Amalija;
hčerke Ana in Marta;
zet Ricardo;
vnukinja Gabrijela in Andreja;
svakinja z družino;
v domovini pa sestra Nežika, brata Ivan in Ferdo,
ter ostalo sorodstvo.

Argentina, Strmec, Ormož, Maribor.